

EKİM 2021 E BÜLTEN

ÇOCUK VE MİZAH

ALANYA REHBERLİK ARAŞTIRMA MERKEZİ RESMİ E BÜLTENİ

Emeği Geçenler

İçerik ve Yazılar
Nuriye KÜTÜK
Psi. Danışman

Tasarım
Muzaffer YILMAZ
Psi. Danışman

Bültenimiz ilçemizde ortak bir rehberlik ve özel eğitim kültürü oluşturulmasına katkıda bulunmak amacıyla hazırlanmıştır. Yayınlanmasını istediğiniz yazı ve çalışmalar için bizimle iletişime geçiniz.

ALANYA REHBERLİK ARAŞTIRMA MERKEZİ

Deniz BÜLBÜL
Kurum Müdürü

Değerli Okurlar;
Başlatmış olduğumuz e bülten çalışmalarımızı istikrarlı bir şekilde sürdürmenin mutluluğu içerisindeyiz. E bülten çalışmalarımızı gündemli olarak hazırlama gayretindeyiz. Bu ay da Rehberlik Hizmetleri Bölümümüz "Çocuk ve Mizah" konusunu ele aldılar. Siz değerli okurlara iyi okumalar diliyorum, bu çalışmada emeği geçen meslektaşlarıma teşekkür ediyorum. Hepinize sağlıklı, huzurlu günler dilerim.

MİZAH

Mizah; hayatın her alanını kapsayan, saçma ve uyumsuz düşünce, olay ve durumların zihin tarafından keşfedildiği ve kişinin hoşça vakit geçirmesine katkıda bulunan her şey olarak tanımlanır. Mizah ve espri duygusu, hayattan keyif almayı sağlayan bir yaşam becerisidir.

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE MİZAH

0-6 Yaş Dönemi

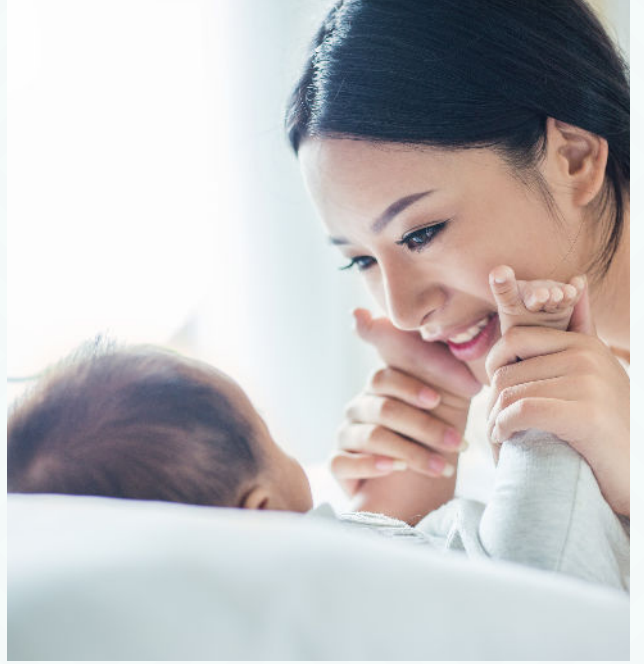
Bebekler gülme refleksiyle gelir dünyaya ve bu nedenledir ki uykularında bile güldüklerini görebilirsiniz. Onların ilk haftalardaki gülmeleri tamamen fiziksel reflekslerinden kaynaklanır, yani üstünüze alınmayın sizinle bir ilgisi yoktur. Ama unutmayın ki daha sonra ki gülme tepkileri kesinlikle sizin davranışlarınızla alakalıdır...

Çocuklar erken çocukluk döneminde en çok oyun oynarken gülerler. Aynı şeye dakikalarca gülebilirler. Yere aniden düşen bir şeye abartılı tepkilerle komik yüz ifadeleri yaptığınızda; dizinizde yatarken, bir şeyler söyleyerek yavaşça dizlerinizden aşağıya kaydırduğunuzda; "Ceeeeee" yaptığınızda, gıdıkladığınızda, anlamsız sesler çıkardığınızda vb. ne kadar eğlendiğini göreceksiniz.

Bebeğin dil gelişimi başladığında mizah anlayışı da ona paralel olarak gelişmeye başlar. Hayal kurma, dil ve yaratıcılık becerilerinin gelişmesiyle birlikte, ortalama 2 yaşından itibaren çocuklarda mizah duygusu oluşmaya başlar. 3-4 yaş döneminde çocuklar fiziksel olarak vücutlarını tam olarak tanıyıp kullanma yetisini geliştirdikleri için bu dönemde eğlence ve mizah duygularını bağırma, koşma, zıplama gibi davranışlarla gösterirler.

Tekrar edilen komik davranışlar onları güldürür. Örneğin bir palyaçonun sakarlıkları onların eğlenmeleri için harika bir göstergedir.

5-6 yaş döneminde çocukların alıcı ve ifade edici dil gelişimiyle birlikte mizah ve espri anlayışı sözcüklere odaklanır. Özellikle sözcükleri farklı şekillerde söylemek onları eğlendirir.

Hayal kurma, dil ve yaratıcılık becerilerinin gelişmesiyle birlikte, ortalama 2 yaşından itibaren çocuklarda mizah duygusu oluşmaya başlar.

OKUL ÇAĞINDA MİZAH

• **İlkokul Çağı:** 6/7 yaş ve sonrası çocuklar sözcüklerin çift anlamlı olduklarını bilmeleri sayesinde kelime şakaları yapabilirler ve bunlara gülerler. Tekerlemeler bu dönemde çocuklar için komiktir. Okul çağındaki çocuklar, bilişsel yeteneklerinin artmasıyla beraber daha ince esprilerden hoşlanmaya başlarlar.

• **Ergenlik Çağı:** Mizah ergenlik döneminde kaygıyla başa çıkma, öğrenmenin etkinliğini pekiştirme, sosyal ilişkileri düzenleme gibi psikolojik, bilişsel ve sosyal yeterlilikleri güçlendirir. Ön ergenlik ve ergenlik dönemlerinde gençlerin başarması gereken o kadar çok sorumlulukları var ki... (akademik başarı ve meslek seçimi, sınavlar, aile/arkadaş/öğretmenlerle olumlu ilişkiler, kendini kabul ettirme, cinsel ve sosyal gelişim vb). Tüm bunlar kaygı ve stres yüklemesine yol açar. Bu nedendir ki mizah ergenlik döneminde en fazla kaygıyla başa çıkma amaçlı kullanılır. Ergenlik dönemi mizahı hem argo/küfürlü konuşmalar hem de zekice yapılmış ince espriler şeklinde ve genellikle cinsellik, aile ve okuldaki yasaklar üzerinedir. Mizahı iyi kullanan komik ve eğlenceli genç arkadaş gruplarının vazgeçilmezi olur böylece.

Mizah keyifle öğretir.

GÜNLÜK HAYATTA MİZAH

- **Mizah İyileştirir:** Çocukların hastanede kaldıkları süre içinde onların psikososyal olarak desteklenmeleri tıbbi tedavilerinde büyük yardım sağlar. Özellikle hasta çocukların gülmelerini ve eğlenmelerini sağlamak çok önemlidir. Bu kapsamda "Hastane Palyaço Projeleri" son yıllarda dikkat çekmeye başlamış ve önemi artmıştır. Hastane palyaçoları, hasta çocukları eğlendirmek ve onların gülümsemelerini sağlamak dışında ağrı ve acı veren bazı tıbbi girişim ve işlemler sırasında da hasta çocukların yanında bulunarak onların kaygılarını azaltmaktadırlar. Dünyada birçok ülkede hastane palyaçoları programı uzun bir süredir uygulanmaktadır.
- **Mizah Sakinleştirir:** Mizah, stresle başa çıkma/stresin yol açtığı olumsuz sonuçları azaltma konusunda önemli işleve sahiptir. Özellikle sınava hazırlanma sürecinde öğrencilerin yaşadıkları kaygının giderilmesinde mizah yararlı olabilir. Benzer biçimde mizahın öfkeyi azaltma yönünde de etkisi vardır.
- **Mizah Keyifle Öğretir:** Okul hayatımızın mutlulukla hatırlanan öğretmenleri genellikle esprili olanlardır. Onların dersi ipe çekilir ve mizahi tarzları nedeniyle anlattıkları uzun süre kalıcı olur. Okul ve sınıf elbette bir eğlence ve oyun merkezi değil. Ama eğlenerek öğrenme ve akademik başarı arasında doğru orantı vardır. Bu nedenle mizahın öğrenme, dikkat, hatırlama gibi bilişsel işlemleri güçlendirmek için kullanılması önemlidir.

- **Mizah Aile Bağlarını Güçlendirir:** Komik olmak ve komik şeyler yapmak birçok ebeveyn için kolay olmayabilir. Yüzlerini buruşturmayı, garip sesler çıkartmayı ya da abartılı ve çığır hareketler yapmayı kendilerine yakıştıramayabilirler. Bu şekilde davranarak çocukların üzerinde otorite kuramayacaklarını ve onların saygısını kaybedeceklerini düşünebilirler. Oysa ki çocuklarla sağlıklı/ güçlü bağ kurmanın gülmek ve güldürmekten daha iyi ve kestirme bir yolu yoktur. Kahkaha dolu akşam yemekleri, aile bağlarını güçlendirip çocuğun rahat ve güvenli bir ortamda şekillenmesini sağlayacaktır. Espirili bir ortamda, çocuklar her şeyin yolunda olduğunu fark edecekler ve ailenin bir parçası olmaktan mutluluk duyacaklardır. Kendisiyle ilgili espriler yapabilen, başkasının yaptığı şakalara gülebilen, komedi filmleri seyreden, fıkra anlatan, karikatür okuyup bunları çocukları ile paylaşan aileler, hiç şüphesiz ki çocuklarına olumlu model olurlar. Ayrıca ailede problemleri konuşurken ve /veya zor bir durumda karşılaştığınızda ortamı rahatlatmak için espriler yapabilirsiniz. Özellikle kriz anlarında (küçük çocukların öfke nöbetlerinde, ergenlerin isyankar ve bunalımlı hallerinde) mantıklı açıklamalar hiçbir işe yaramayacaktır; bu tür durumlarda mizah kurtarıcıdır. Sorun çözme dili esnek olan ailelerin çocuklarında da, eğlenceli ve esnek bir bakış açısı ile her türlü problem/zorluğun üstesinden gelinebileceği düşüncesi oluşur. Aile içinde espriler yapmak, neşeli ve dışa dönük olmak, keyifli zaman geçirmek ve duyguları paylaşmak çocukların espri yeteneğini zenginleştirir. Espri yeteneği gelişen çocuklar da hayata daha pozitif bakabilir ve stresli durumlarla daha kolay baş edebilirler.

Mizah aile bağlarını güçlendirir.

NELER YAPABİLİRSİNİZ?

Mizahta Sınır Ne Olmalıdır?

- Aileler çocuğa özgürce saçmalama ortamı yaratmalılar, ama yapılan esprinin alaycı, kırıcı, küçümseyici, dışlayıcı ve cinsiyetçi olmamasına özen göstermelidirler. Eğer çocuk küfür, argo vb. sözcükler kullanıyorsa, bunun komik olmadığı söylenmeli ve böyle şakalara gülünerek pekiştirilmemelidir. Aynı zamanda hayvanlara, diğer çocuklara ve eşyalara zarar vererek eğleniyorsa, hemen müdahale edilerek daha uygun şakalara yönlendirilmelidir. Çocuklar çoğu zaman böyle şakaları arkadaşlarından öğrenirler. Eğer böyle bir durum varsa okulla iletişime geçmek faydalı olacaktır.

Çocuğun Mizah Yönü Nasıl Geliştirilebilir?

- Çocukların doğuştan sahip oldukları mizah becerisinin zamanla yok olmaması, şekillenmesi ve güçlenmesi için ebeveynin desteği çok önemlidir. Anne babanın mizah duygusu gelişmişse, kendileriyle dalga geçebiliyorlarsa, günlük yaşamlarında esprili bir dil kullanıyorlarsa çocuğun mizah duygusu da gelişir. Yani hemen her konuda olduğu gibi bu konuda da rol model olmak önemlidir.
- Çocuğun yaptığı şakalara gülmek daha özgüvenli şekilde şaka yapmasını sağlayacaktır.
- Birlikte komedi filmleri izleme, karikatür ve mizah dergileri okuma hem rahatlatıcak hem de mizah duygusunu geliştirecektir.

İçinizdeki eğlenceli çocuğu öldürmeyin ki çocuğunuz da hayata gülümseyerek baksın...

ALANYA REHBERLİK ve ARAŞTIRMA MERKEZİ

 @alanya_ram

 ramalanya

 alanyaram

 alanyaram.meb.k12.tr

Kadıpaőa Mah. Bostancı Pınarı Cad. No: 39 07400
Alanya/ANTALYA
0242 511 50 30

